

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 183g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 264 din Codul fiscal

*(termenul de prescripție pentru determinarea
obligațiilor fiscale)*

CHIȘINĂU

5 decembrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Aliona Balaban, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 17 octombrie 2019,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 decembrie 2019 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” de la alin. (1) și a prevederilor alin. (2) din articolul 264 din Codul fiscal, ridicată de dl avocat Andrian Paladi, în dosarul nr. 3-888/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 17 octombrie 2019 de dl judecător Marcel Gandrabur de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 6 decembrie 2017, inspectorii fiscali au inițiat un control de estimare a venitului impozabil, de verificare a corectitudinii declarării, calculării și achitării impozitului pe venit pentru perioadele fiscale 2012-2016 de către un contribuabil persoană fizică, dna Svetlana Butnaru.

4. Prin Decizia nr. 103 din 25 aprilie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a stabilit că pentru perioadele fiscale 2012-2015 nu există venituri impozabile nedeclarate de către contribuabil, iar pentru perioada fiscală a anului 2016 a constatat venituri impozabile nedeclarate și a dispus încasarea la bugetul de stat a impozitului pe veniturile nedeclarate.

5. Prin Decizia nr. 227 din 5 iulie 2018, Serviciul Fiscal de Stat a respins contestația dnei Svetlana Butnaru și a menținut Decizia nr. 103 din 25 aprilie 2018.

6. Pe 1 august 2018, decizia Serviciului Fiscal de Stat a fost contestată în instanța de judecată.

7. Pe 9 octombrie 2019, dl avocat Andrian Paladi, reprezentant al dnei Svetlana Butnaru, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din alin. (1) și a prevederilor alin. (2) din articolul 264 din Codul fiscal.

8. Prin încheierea din 9 octombrie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

10. Prevederile relevante ale Codului fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 264

Termenul de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale

„(1) **Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2)**, obligațiile fiscale pot fi determinate de către contribuabil și Serviciul Fiscal de Stat sau alte organe cu atribuții de administrare fiscală în următoarele termene:

a) impozitele, taxele, majorările de întârziere – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru plata impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității), în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

b) sancțiunile fiscale aferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale privind impozitul și taxa menționată sau pentru plata impozitului și taxei în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

c) sancțiunile fiscale neaferele unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani din data săvârșirii încălcării fiscale.

(2) Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozitului, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate din articolul 264 din Codul fiscal nu respectă exigențele previzibilității și clarității legii, garantate de dispozițiile articolului 23 din Constituție.

12. În opinia autorului excepției, organul fiscal, în baza prevederilor contestate, ar dispune de competențe de a efectua controale fiscale oricând și fără motive clar definite.

13. Așadar, având în vedere cele menționate *supra*, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile normative contestate încălcă articolele 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Andrian Paladi, în dosarul nr. 3-888/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul cărui a i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din alin. (1) și a prevederilor alin. (2) din articolul 264 din Codul fiscal.

18. Analizând articolul 264 din Codul fiscal, Curtea evidențiază că dispozițiile acestuia se referă la termene de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale, inclusiv la modul de calculare și la excepțiile de aplicare a acestora. Prevederile contestate ale articolului 264 alin. (2) stabilesc că termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit sau unei taxe concrete, dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații care induc în eroare sau reflectă fapte care constituie infracțiuni fiscale ori nu a fost prezentată.

19. Una dintre condițiile obligatorii pentru admiterea excepției de neconstituționalitate constituie aplicabilitatea prevederilor în cauza în care

a fost ridicată excepția. În acest sens, judecătorii de drept comun nu pot să le refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât în condițiile menționate la paragraful 82 și în dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016. *Per a contrario*, judecătorul de drept comun trebuie să respingă cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate dacă observă că norma contestată nu este aplicabilă în cauza examinată.

20. Mai mult, în jurisprudența sa, Curtea a accentuat că, fiind un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale, excepția de neconstituționalitate poate fi invocată într-un proces declanșat și **doar în cazul în care are incidență în soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței** (DCC nr. 97 din 17 octombrie 2017, § 22).

21. Referitor la circumstanțele litigiului, Curtea observă că, deși controlul fiscal efectuat asupra contribuabilului a cuprins perioada fiscală 2012-2016, Decizia Serviciului Fiscal de Stat din 25 aprilie 2018 a fost contestată în contenciosul administrativ în partea ce vizează perioada fiscală a anului 2016, perioadă în interiorul căreia contribuabilul a obținut un venit nedeclarat și pentru care s-a calculat impozitul pe venit, fără a pune în discuție aplicarea normelor privind termenul de prescripție.

22. Curtea reține că dl judecător Marcel Gandrabur, contrar prevederilor punctului (3) al paragrafului 82 și dispozitivului HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, a omis să analizeze, în încheierea din 9 octombrie 2019, dacă dispozițiile contestate din articolul 264 din Codul fiscal sunt aplicabile în cauza de contencios administrativ în care sunt părți Svetlana Butnaru și Serviciul Fiscal de Stat. Curtea menționează că aplicabilitatea în litigiu a normei contestate nu rezultă nici din argumentele autorului excepției.

23. Odată ce excepția de neconstituționalitate reprezintă o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și relevanța normei contestate pentru soluționarea litigiului principal constituie o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării.

24. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din alin. (1) și a prevederilor alin. (2) din articolul 264 din Codul fiscal, ridicată de dl Andrian Paladi, avocat, în dosarul nr. 3-888/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 5 decembrie 2019
DCC nr. 133
Dosarul nr. 183g/2019*